

SISARUKSET PUHEEKSI SIJAISHUOLLOSSA

HAASTATTELU
SIJOITETUN LAPSEN
VANHEMMILLE

KOTONA ASUVIA SISARUKSIA EI SAA UNOHTAA SIJAISHUOLLOSSA!

Tutkimuksissa on todettu, että lasta ja hänen kehitystään suojaa ja tukee oikea ymmärrys perheen tilanteesta. Vanhempien ja lasten yhteinen ymmärrys lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja luottamusta. Lapset tarvitsevat erityisen luvan ja tilan siihen, että heidän pelkonsa, kiukkunsa ja pettymyksensä tulevat kuulluksi.

Lapset voivat tulla surullisiksi siitä, että näkevät vanhempiensa mielipahan. He saattavat yrittää ylläpitää iloista tunneilmapiiriä, suojata vanhempia omilta huoliltaan, huolehtia pienemmistä sisaruksista tai ottaa suurta vastuuta kotitöistä. Lapset usein vaistoavat vanhempiensa tunteet ja huomaavat muutokset heidän käyttäytymisessään, mutta eivät välttämättä ymmärrä syytä. He saattavat jatkuvasti tarkkailla vanhemman mielialaa, olla tilanteesta hyvin huolestuneita ja kokea syyllisyyttä. Lapset voivat reagoida muuttumalla takertuvaiseksi tai pysymällä pois vanhemman tieltä. He voivat myös reagoida muuttumalla epäsosiaalisiksi tai aggressiivisiksi. Tästä voi seurata riitoja vanhempien tai sisarusten kanssa.

Vanhemmat usein yrittävät suojella lapsiaan salaamalla sijoitukseen liittyviä asioita, koska eivät halua aiheuttaa mielipahaa lapsilleen. Tämän keskustelun avulla vanhemmat saavat tukea avata keskustelua sijoitukseen johtaneista syistä ja tarkoituksesta kotona olevien sisarusten kanssa. Samalla poistuvat mahdolliset väärät mielikuvat ja uskomukset. Lapsen on tarpeellista tietää, miksi joku lapsista on sijoitettu kodin ulkopuolelle. Myös vanhempien on tärkeä tietää, millainen käsitys lapsilla on sijoitukseen johtavista syistä ja sijoituksen merkityksestä.

Haastattelussa kuunnellaan ja kunnioitetaan vanhemman toiveita siitä, miten lapsille puhutaan asioista, sillä he ovat lastensa parhaita asiantuntijoita! Tarvittaessa autetaan vanhempia sanoittamaan asiat. Haastattelumalli sopii hyvin käytettäväksi sosiaalityöntekijän tai perhetyöntekijän tapaamisella.

Toukokuussa 2021

Sanna Hämäläinen, Asiantuntija, VOIKUKKIA-toiminta
Erja Saarela, Asiantuntija, VOIKUKKIA-toiminta

KESKUSTELUN PÄÄMÄÄRÄ JA TARKOITUS

- Avata keskustelu perheessä sijoituksen syistä
- Saada kaikille yhteinen ymmärrys tapahtumista ja poistaa vääriä käsityksiä ja uskomuksia
- Hälventää pelkoja, häpeää ja syyllisyyttä
- Auttaa vanhempia ymmärtämään sisarussuhteiden ylläpitämisen tärkeys
- Ylläpitää ja tukea sisarusten välistä suhdetta sijoituksen aikana

Lapsen/nuoren sijoittaminen kodin ulkopuolelle voi olla kriisi koko perheelle, myös sisarussuhteille. Vaikeassa tilanteessa lapset/nuoret tarvitsevat aikuisten tukea tilanteen käsittelemiseen ja sanoittamiseen. Lasta/nuorta ei saa jättää yksin hämmentävien ajatusten kanssa.

Vanhempia voi askarruttaa, miten lapset/nuoret ymmärtävät perheessä tapahtuneita asioita esim. jonkun perheenjäsenen muuttuneen käytöksen ja kodin ulkopuolelle sijoittamisen.

Sisarussuhde on monesti elämän pisin ihmissuhde. Se on osa ihmisen identiteettiä ja juuria. Lapsella on oikeus ylläpitää sisarussuhteita (lastenoikeuksien sopimus, lastensuojelulaki). Aikuisilla on vastuu sisarussuhteiden ylläpitämisestä ja tukemisesta sijoituksen aikana.

Sisarussuhteiden huomioiminen sijoituksen aikana on tärkeää sijaishuollon aikaista perhetyötä, johon tarvitaan suunnitelmallisuutta ja tavoitteellisuutta (asiakassuunnitelma, hoito- ja kasvatussuunnitelma).

KOTONA ASUVAT LAPSET

Keitä sisaruksia kotona asuu? Käydään läpi kaikki yksitellen: ikä, nimi, kuvaile millainen hän on?

Kirjataan kotona asuvat sisarukset tähän

MITEN SISARUKSEN SIJOITUSTA ON KÄSITELTY KOTONA?

Mitä kotona asuvat lapset tietävät sisaruksen tilanteesta?

Miten lasten kanssa on keskusteltu sijoitukseen johtaneista syistä?

Onko keskustelu onnistunut? / Miksi keskustelua ei ole käyty?

Millaisia haasteita on ollut asian puheeksi ottamisessa?

Millaista tukea tarvitsisit keskustelun käymiseen?

Millainen käsitys lapsilla on sijoitukseen johtaneista syistä?

Miten lapsi ymmärtää mitä sijoituksella/huostaanotolla tarkoitetaan?

Millaisilla sanoilla asiasta on puhuttu?

Millaisia kysymyksiä sijoitus on herättänyt lapsessa?

SISARUSTEN VÄLISET SUHTEET

Millainen suhde sijoitetulla lapsella on sisaruksiin?

Millaisia asioita he ovat tehneet yhdessä?

Onko jotain, mistä he ovat erityisesti pitäneet?

Kuinka paljon he ovat viettäneet aikaa yhdessä?

Millaisia riitoja heillä on ollut?

Onko joitain erityisiä asioista, joista he ovat riidelleet?

Saadaanko riidat selvitettyä/ratkaistua keskenään?

Millaisia huolia sinulla on liittyen sisarussuhteisiin?

SISARUSTEN TUNTEET JA REAKTIOT

Miten kotona asuvat lapset ovat reagoineet tapahtuneeseen?

Miten lapsi käyttäytyy päiväkodissa/koulussa, harrastuksissa, kotona?

Millaisia tunteita olet havainnut lapsella, esim. Ikävää, huolta, surua, pelkoa?

Miten nämä tunteet näkyvät lapsen käyttäytymisessä?

Miten olette puhuneet näistä tunteista?

Millaisia keinoja olette keksineet tunteiden purkamiseksi?

SALAISUUDET

Onko joitain asioita, joita ei haluta lapsille kerrottavan? Miksi?

Ovatko ne asioita, joita lasten olisi kuitenkin hyvä tietää ja miten niistä pitäisi kertoa?

Haluaisitko apua näiden asioiden käsittelemiseen lapsien kanssa?

SISARUSSUHTEIDEN YLLÄPITÄMINEN JA TUKEMINEN

Mitä arvokasta, hyvää, toimivaa, voimavaroja tuovaa lasten sisarussuhteissa on?

Miten tämä sisarussuhde voi olla tukemassa sijoitetun lapsen vointia ja koko perheen hyvinvointia?

Mikä auttaisi ylläpitämään ja tukemana sisarussuhdetta sijoituksen aikana?

Millaiset toiveet sinulla on sisarussuhteiden tukemisesta tässä tilanteessa?

Miten toivoisit, että sisarusten tapaamiset ja yhteydenpito järjestetään lapsen sijaishuollon aikana?

Jos itse et voi olla toteuttamassa sisarusten tapaamisia, niin kuka voisi auttaa? (esim. täti, setä, isovanhempi, joku muu lapselle tärkeä aikuinen)

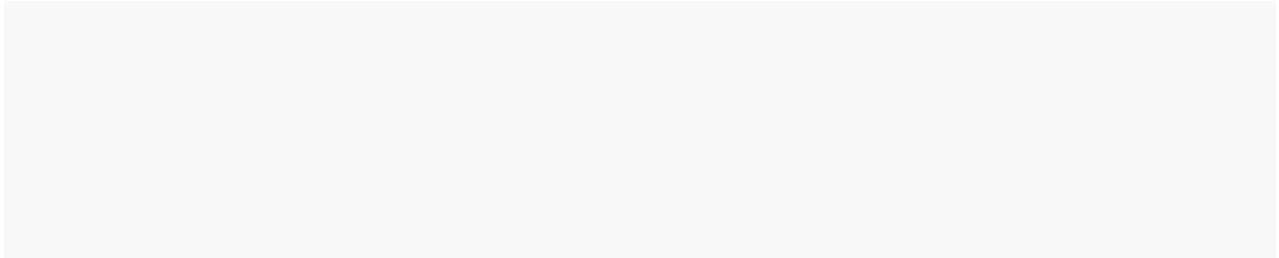

LOPPUKESKUSTELU JA YHTEENVETO

Miltä keskustelu tuntui? Tulitko kuulluksi ja ymmärretyksi?

Puhuttiinko oikeista asioista, niistä joista piti?

Onko jotain mikä jäi käsittelemättä ja mistä haluat puhua?

SUUNNITELMA SISARUSSUHTEIDEN YLLÄPITÄMISESTÄ:

Kirjataan suunnitelma sisarusten yhteydenpidosta, tapaamisista sekä aikuisten tehtävistä ja vastuista tukea sisarussuhteita (mitä, milloin, kenen vastuulla jne.)

SUUNNITELMA KOTONA ASUVIEN LASTEN KANSSA ASIAN KÄSITTELEMISESTÄ:

Kirjataan suunnitelma siitä, miten kotona asuvien lasten kanssa käsitellään sisaruksen sijoittamista kodin ulkopuolelle:

- Miten asiaa käsitellään kotona asuvien lasten kanssa?
- Milloin keskustelu käydään?
- Kenen vastuulla on vetää keskustelua (Mikä on vanhemman rooli, entä työntekijän)?
- Miten keskustelussa mahdollisesti esiin tulleet asiat viedään eteenpäin?

YHTEYSTIEDOT

www.suomenkasper.fi

050 595 6146

kasper@suomenkasper.fi

[kasper.ry_](https://www.instagram.com/kasper.ry_)

[suomenkasper](https://www.facebook.com/suomenkasper)

[suomenkasper](https://twitter.com/suomenkasper)

Malminrinne 1 B
00180 Helsinki

